

وصیت نامه امام علی (ع)

حضرت امیر المومنین علی (ع) فرزند ابوطالب شیخ بنی هاشم عموی پیغمبر اکرم (ص) بود که پیغمبر اکرم او را سرپرستی نموده و در خانه خود جای داده و بزرگ کرده بود و پس از بعثت نیز تا زنده بود از آن حضرت حمایت کرد و شر کفار عرب و خاصه قریش را از وی دفع نمود.

علی ع بنا به نقل مشهور ده سال پیش از بعثت متولد شد و پس از شش سال بر اثر قحطی که در مکه و حوالی آن روی داد بنا به درخواست پیغمبر اکرم ص از خانه پدر به خانه پسرعموی خود پیغمبر اکرم منتقل گردید. و تحت سرپرستی و پرورش مستقیم آن حضرت درآمد پس از چند سال که پیغمبر اکرم ص به موهبت نبوت نایل شد و برای نخستین بار در غار حرا وحی آسمانی به وی رسید. وقتی که از غار رهسپار شهر و خانه خود شد و ما جرارا فرمود علی ع به آن حضرت ایمان آورد. و باز در مجلسی که پیغمبر اکرم ص خویشاوندان نزدیک خود را جمع کرده و بدین خدا دعوت نمود فرمود نخستین کسی از شما که دعوت مرا بپذیرد خلیفه و وصی و وزیر من خواهد بود. تنها کسیکه از جای خود بلند شد و ایمان آورد علی ع بود و پیغمبر اکرم ایمان او را پذیرفت و وعده های خود را درباره اش امضا نمود. از این روی علی ع نخستین کسی است که به اسلام ایمان آورد و نخستین کسی است که هرگز غیر خدای یگانه را نپرستید.

علی ع پیوسته ملازم پیغمبر اکرم ص بود تا آن حضرت از مکه به مدینه هجرت نمود و در شب هجرت نیز که کفار خانه آن حضرت را محاصره کرده بودند و تصمیم داشتند آخر شب به خانه ریخته و آن حضرت را در بستر خواب قطعه قطعه نمایند علی ع در بستر پیغمبر اکرم ص خوابید و آن حضرت از خانه بیرون آمده رهسپار مدینه گردید در مدینه نیز ملازم پیغمبر اکرم ص بود و آن حضرت در هیچ زمان علی ع را کنار نزد و یگانه دختر محبوبه خود فاطمه را به عقد آن حضرت درآورد. و در موقعی که میان اصحاب خود عقد اخوت می بست او را برادر خود قرار داد. علی ع در تمام جنگهایی که پیغمبر اکرم ص شرکت داشتند حاضر شد جز جنگ تبوک که آنحضرت او را در مدینه به جای خود قرارداده بود در هیچ جنگی پای به عقب نگذاشت.

و از هیچ حریفی روی نگردانید و در هیچ امری با پیغمبر اکرم ص مخالفت نکرد چنانکه آن حضرت فرمود هرگز علی ع از حق و حق از علی جدا نمی شوند. علی ع روز رحلت پیغمبر اکرم صی و سه سال داشت و با اینکه در همه فضایل دینی سرآمد و در میان اصحاب پیغمبر ممتاز بود به نایبانه وی جوان است و مردم بواسطه خونهایی که در جنگها به همراه پیغمبر اکرم ص ریخته با وی دشمنند از خلافت کنارش زدند و به این ترتیب دست آن حضرت از شئون عمومی بکلی قطع شد وی نیز به تربیت افراد پرداخت و بیست و پنج سال که زمان خلافت سه خلیفه پس از رحلت پیغمبر اکرم ص بود بدین ترتیب گذرانید و پس از کشته شدن خلیفه سوم مردم با آن حضرت بیعت نموده و به خلافتش برگزیدند.

آن حضرت در خلافت خود که چهار سال و نه ماه تقریباً طول کشید سیرت پیغمبر اکرم ص را داشت و به خلافت خود صورت نهضت و انقلاب داده به اصلاحات پرداخت و البته این اصلاحات بضرر برخی از سودجویان تمام می شد و از این روی عده ای از صحابه که پیشاپیش آنها ام المومنین عایشه و طلحه و زبیر و معاویه بودند خون خلیفه سوم را دستاویز قرار داده سر به مخالفت برداشته و بنای شورش و آشوبگری گذاشتند.

آن حضرت برای خوابانیدن فتنه جنگی با ام المومنین عایشه و طلحه و زبیر در نزدیکی بصره که به جنگ جمل معروف است و جنگی دیگر با معاویه در مرز عراق و شام که به جنگ صفین معروف است و یکسال و نیم ادامه یافت و جنگی با خوارج در نهروان که به جنگ نهروان معروف است کرده و به این ترتیب بیشتر مساعی آن حضرت در ایام خلافت خود صرف رفع اختلافات داخلی شد و پس از مدتی صبح روز نوزدهم ماه رمضان سال چهل هجری در مسجد کوفه در سر نماز بدست یکی از خوارج ضربتی خورده و در شب بیست و یکم ماه شهید شدند.

امیر المومنین علی ع به شهادت تاریخ و اعتراف دوست و دشمن در کمالات انسانی نقیصه ای نداشته و در فضایل اسلامی نمونه کاملی از تربیت پیغمبر اکرم ص بود. بحثهایی که در اطراف شخصیت او شده و کتابهایی که در این باره شیعه و سنی و سایر مطلعين و کنجکاوان نوشته اند درباره هیچیک از شخصیت های تاریخ اتفاق نیفتاده است علی ع در علم و دانش داناترین یاران پیغمبر اکرم ص و سایر مسلمانان بود و نخستین کسی است که در بیانات علمی خود در استدلال و برهان را باز کرد و در معارف الهیه بحث فلسفی نمود و در باطن قرآن سخن گفت و برای نگهداری لفظ قرآن دستور زبان عربی را وضع فرمود و توانا ترین عرب بود در سخنرانی. علی ع که در زمان پیغمبر اکرم ص و پس از آن در همه جنگها شرکت کرد. در شجاعت ضرب المثل بود هرگز ترس و اضطراب از خود نشان نداد و با اینکه بارها ضمن حوادثی مانند جنگهای احد و حنین و

خیبر و خندق یاران پیغمبر اکرم ص و لشکریان اسلام لرزیدند و یا پراکنده شده فرار نمودند و هرگز پشت به دشمن نکرد و هرگز نشد که کسی از مردان جنگی دشمن با وی درآویزد و جان به سلامت برد و در عین حال با کمال توانایی ناتوانان را نمی شکست و فراریان را دنبال نمی کرد و شبیخون نمی زد و آب بروی دشمن نمی بست . حضرت علی ع در سال 40 هجری در ماه مبارک رمضان در شب نوزدهم ضربت خوردند . و در شب بیست و یکم به شهادت رسیدند

حضرت علی ع با همه وجود و خالصانه از حریم دین خدا حمایت کرد لحظه ای در آسایش نبود مخصوصا در ایام پر مخاطره حکومت عدل گسترش که نظیر آن وجود نداشته است . پیامبر اکرم ص حضرت علی و خودشان را از يك شجره می دانستند و می فرمودند : «من و علی پدر این امت هستیم من شهر علم هستم و علی درب آن

وصیت امیر مومنان علی ع

طبری در تاریخ و ابوالفر اصفهانی در مقاتل الطالبیین وصیت نامه امیر مومنان ع را ذکر کرده اند. این وصیت نامه چنین است .
بسم الله الرحمن الرحيم

این وصیت نامه علی بن ابیطالب است. گواهی می دهد که معبودی جز خدای بی شریک نیست و محمد بنده و پیامبر اوست که وی را با هدایت و آیین حق فرستاد که بر همه دینها چیرگی دهد اگرچه مشرکان آن را ناخوش دارند. نماز و عبادت و زندگی و مرگ من برای خدای بی شریک و پروردگار جهانیان است. چنین مامور شده ام و من از مسلمانانم. شما دو تن حسن و حسین ع را به تقوای الهی سفارش می کنم. درجست و جوی دنیا نباشید اگر چه دنیا در جست و جوی شما باشد و بر چیزی از دنیا که از دست شما می رود دریغ مخورید. جز حق مگوئید و برای پاداش کار کنید برای آخرت کار کنید. دشمن ستمگر و یاور مظلوم و ستمدیده باشید. شما دو تن و همه فرزندان و خانواده ام و هرکس را که این وصیت نامه من به دست او می رسد به تقوای الهی و رعایت نظم در کارها و اصلاح میان خودتان سفارش می کنم. زیرا از رسول خدا ص شنیدم که می فرمود اصلاح میان مردم برتر از تمام نماز و روزه است و دشمنی مکنید که باعث زوال دین است و نیرویی نیست مگر به استعانت خدا. به خویشاوندان خود بنگرید. پس با آنها رفت و آمد. کنید که خداوند محاسبه را بر شما سبک می کند. خدا را ا در مورد یتیمان رعایت کنید. گرسنه شان نگه ندارید تا در محضر شما در خواری نیفتند. زیرا از رسول خدا ص شنیدم که می فرمود هرکس یتیمی را سرپرستی کند تا بی نیاز شود .

خداوند بهشت را برای او واجب می گرداند. و اگر کسی مال یتیمی را بخورد جهنم را بر او واجب می کند. خدا را خدا را در مورد قرآن منظور دارید تا مبدا دیگران در عمل بدان از شما پیشی گیرند خدا را در مورد همسایگان پیش نظر آورید که سفارش شدگان پیامبران هستند. خدا را خدا را در باره خانه پروردگارتان منظور دارید. پس تا زمانی که باقی هستید نباید از وجود شما خالی باشد که اگر متروک شود نتوانید همتایی برای آن قرار دهید و کوچک ترین چیز برای کسی که از آن بازگردد آمرزش تمام گناهانی است که پیش از آن مرتکب شده بود. خدا را خدا را در باره نماز رعایت کنید که آن بهترین کردارها و ستون دین شماسست. خدا را خدا را در باره زکات پیش چشم آورید که آن خشم پروردگارتان را فرو می نشاند. خدا را خدا را در باره جهاد در راه خدا با مالها و جانهایتان منظور دارید .

جز این نیست که دو تن در راه خدا جهاد می کنند پیشوای هدایت کننده و کسی که مطیع او و پیرو هدایت اوست. خدا را خدا را در باره ذریه پیامبران ص رعایت کنید و مبدا پیش روی شما به آنان ستم کنند. خدا را خدا را در مورد یاران پیامبران ص منظور دارید کسانی که بدعتی از آنان سر زده و بدعتگذاری را پناه نداده اند. زیرا رسول خدای به آنان سفارش کرده و بدعتگذاران آنان و پناه دهندگان به آنان را لعنت فرموده است. خدا را خدا را در مورد مستمندان و مسکینان پیش چشم آورید. پس آنان را در زندگی خود سهیم کنید .

سپس فرمود نماز. نماز. در راه خدا از سرزنش سرزنشگران بیم مدارید خداوند شما را از شر کسانی که بر ضد شمایند کفایت کند. با مردم به نیکویی سخن بگوئید چنان که خداوند شما را بدان فرموده است و امر به معروف و نهی از منکر را کنار مگذارید که در این صورت خداوند بدان شما را بر شما حاکم کند. آن گاه دعا می کنید ولی به استعجاب نمی رسد. بر شما باد دوستی و بخشندگی و از جدایی و دشمنی و پراکندگی بر حذر باشید. در کار نیک و پرهیزگاری. یار همدیگر باشید و بر گناه و ستم همدلی مکنید. پروای خدا پیشه کنید که خدا سخت مجازات است.

خداوند دودمان شما را حفظ کند و پیغمبر را در میان شما بر جای دارد و شما را به خدا می سپارم که بهترین نگهدارنده است و سلام و رحمت و برکات الهی را بر شما می خوانم .

تالیفات امیرالمومنین ع

.. جمع القرآن و تاویله یا جمع آوری آیات قرآن براساس ترتیب نزول

- کتابی که آن حضرت در آن شصت نوع از انواع علوم قرآنی را جمع کرده و برای هر نوع از آنها

مثالی زده است

.. الجامعه

.. الحفر
 .. صحیفه الفرائض
 .. کتابی درباره زکات چارپایان
 .. کتابی در ابواب فقه
 .. کتابی دیگر در ابواب فقه
 .. نامه آن حضرت به مالک اشتر
 .. وصیت وی به محمد حنفیه
 .. دعاها و مناجاتی که از آن حضرت به جا مانده است و برخی از دانشمندان آنها را جمع کرده و . بدان صحیفه علویه گفته اند .
 .. مسند آن حضرت که توسط نسایی جمع آوری شده است. این کتاب حاوی احادیث و روایاتی . است که از آن حضرت نقل شده است .
 .. جنه الاسماء در کشف الظنون در این باره آمده است جنه الاسماء نوشته امام علی بن ابیطالب است . که امام محمد غزالی متوفا در 505 هـ بر آن شرحی نوشته است .
 .. کتابهایی که سخنان آن حضرت را گرد آورده اند
 .. نهج البلاغه که توسط شریف رضی جمع آوری شده و تا کنون چندین بار به چاپ رسیده است
 .. مافات نهج البلاغه من کلامه سخنان آن حضرت که در نهج البلاغه نیامده است جمع آوری شده توسط
 .. فاضل معاصر شیخ هادی بن شیخ عباس بن شیخ جعفر فقیه نجفی این کتاب به چاپ رسیده است
 .. مائه کلمه جمع آوری شده توسط جاحظ مطبوع
 .. غرر الحکم و دررالکلم گردآوری شده توسط عبدالواحد بن محمد بن عبدالواحد آمدی تمیمی. وی این سخنان را از کلمات کوتاه آن حضرت جمع آوری کرده و به نهج البلاغه نزدیک است. انگیزه آمدی در تالیف این کتاب کاری بود که جاحظ در تالیف مائه الکلمه به انجام رسانده بود .مطبوع
 .. دستور معالم الحکم مطبوع
 .. نثراللالی جمع آوری شده به وسیله ابوعلی فضل بن حسن طبرسی مولف مجمع البیان مطبوع
 .. مطلوب کل طالب من کلام علی بن ابیطالب جمع آوری شده توسط ابواسحاق و طواط انصاری. در
 .. این کتاب صد سخن حکمت آمیز منسوب به آن حضرت نقل شده است. این کتاب در لایپزیک و بولاق
 .. به طبع رسیده و به فارسی و آلمانی برگردانده شده است
 .. قلائد الحکم و فرائد الکلم گردآوری شده توسط قاضی ابو یوسف یعقوب بن سلیمان اسفراینی
 .. معمیات علی ع
 .. امثال الامام علی بن ابیطالب طبع جوائب که بر پایه حروف الفبا ترتیب یافته است
 .. سخنان علی ع که شیخ مفید در کتاب ارشاد خود نقل کرده است
 .. سخنان و نامه های آن حضرت که نصر بن مزاحم در کتاب صفین خود نقل کرده است
 .. سخنان علی ع که در کتاب جواهر المطالب آورده شده است و کتابهای دیگری غیر از آنچه نام بردیم